

succulenta

MAANDBLAD VAN DE NEDERLANDS-BELGISCHE VERENIGING
VAN LIEFHEBBERS VAN CACTUSSEN EN ANDERE VETPLANTEN

Fockea edulis

Foto: A. van Uijen

ISSN 0039-4467

**70ste JAARGANG
No. 5
MEI 1991**

VAN DE REDACTIE

VERWARMEND

Elke maand valt er een nieuwe aflevering van Succulenta in uw brievenbus. Als u een trouw en standvastig liefhebber van cactussen bent, stapelen de afleveringen zich op of worden ingebonden tot een ware collectie. Hoewel we er niet echt bij stilstaan, ligt daarin een schat aan informatie besloten. Regelmatig blader ik in de oude jaargangen omdat ik geboeid ben geraakt door een voor mij nieuw aantrekkelijk geslacht of om wat gegevens op te zoeken over een bepaalde plant. Het blijkt dan steeds weer dat in artikelen in Succulenta gegevens zijn te vinden over allerlei onderwerpen waar de meeste cactusboeken in het geheel geen aandacht aan besteden.

Tijdens het lezen en doorbladeren constateer ik ook dat je persoonlijke interesse voor cactussen verschuift en dat een artikel dat je indertijd niet aansprak of waar je niets zinvols uit wist te halen, nu ineens zeer de moeite waard is. Jarenlang bijvoorbeeld sloeg ik de informatie over kasjes, verwarmingsmogelijkheden, materialen en isolatie over, omdat ik die voorzieningen al had en een goed advies in de wind sloeg vanwege de kosten van een verandering. Nu ik een nieuw kasje in mijn achtertuin ga bouwen kan ik alsnog van deze gegevens kennisnemen.

Tot nu toe kon ik voor verwarming volstaan met een thermostatisch geregelde 250 Watt verwarmingslamp en een aantal lagen noppenfolie over elkaar, maar dat zal nu niet meer voldoende zijn.

Het is goed om vroegtijdig tot een overwogen oordeel ten aanzien van de verwarming te komen, want we gaan weliswaar de zomer tegemoet, maar daarna volgt onvermijdelijk weer een winter. Het dan ad hoc beslissen om een goedkope oliekachel over te nemen van de burens leidt vast tot mislukkingen en in het ergste geval tot het bevriezen van de verzameling.

Het was wel even spijtig toen ik berekende dat elektrische verwarming voor mij weer de handigste keuze was. Het aansluiten op de energievriendelijke CV-ketel werd onbetaalbaar. Electriciteit zal in het gebruik echter duurder uitvallen dan gas. Maar kom, laat ik na dit schrijven even naar m'n cactussen gaan kijken; daar is het momenteel al 30°C zonder verwarming. Een hartverwarmende aanblik.

Jan Jaap de Morree

FOCKEA

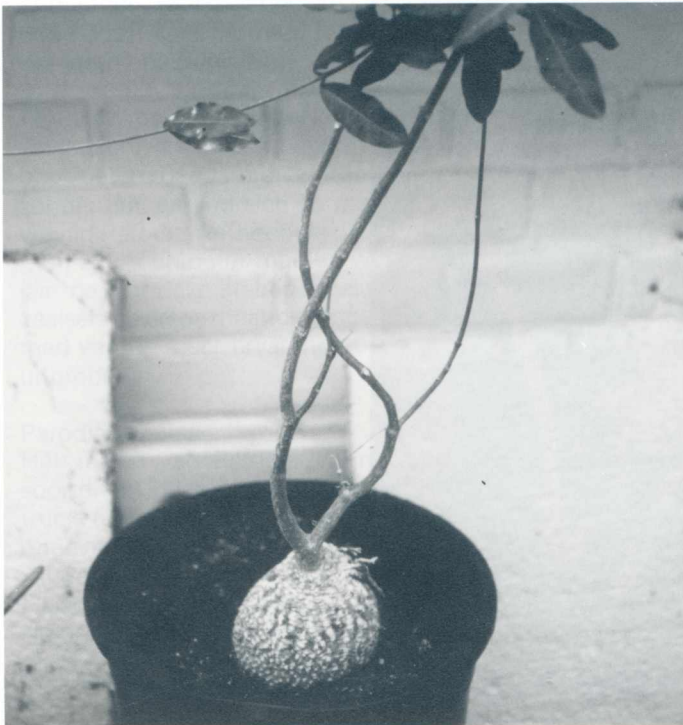
AAT VAN UIJEN

Caudexplanten heetten enige tijd geleden de nieuwe rage te worden. Inderdaad is de belangstelling ervoor enigszins gegroeid, maar een flinke toename van liefhebbers die zich op dit soort planten is gaan toeleggen, heb ik toch niet kunnen waarnemen. Jammer wel, maar verklaarbaar, want uit die op zichzelf fraai caudexen of wortelknollen groeit vaak een flink struikgewas. Voor een enigszins uitgebreide collectie van deze planten is dus wel wat ruimte nodig. Dat geldt in ieder geval voor de vertegenwoordigers van *Fockea*, een Zuidafrikaans geslacht uit de familie der *Asclepiadaceae* of Zijdeplanten. In de verzamelingen hier ten lande ben ik tot nu toe drie soorten uit het geslacht tegengekomen, te weten *Fockea edulis*, *F. tugalensis* en *F. angustifolia*.

Van de bloem van eerstgenoemde is een afbeelding te zien op het omslag van dit nummer. Deze bloemen zijn ongeveer 2 cm in doorsnee en verschijnen overvloedig als de plant een redelijke grootte heeft bereikt. Dat wil zeggen dat de wortelknol dan zo'n 10 cm doorsnee heeft en de dunne, windende takken tot het dak van de kas reiken. De bloem heeft een heel aparte groene kleur en samen met de merkwaardig gekromde bloembladeren vormt dit een bijzonder geheel.

Fockea angustifolia lijkt qua bloembouw veel op *F. edulis*, maar de kleur van de bloem is geel en de bladeren zijn, zoals de naam al aangeeft, zeer smal. Deze plant kan reeds als klein exemplaar bloeien.

Fockea tugalensis onderscheidt zich van de vorige twee doordat het oppervlak van de wortelknol een meer bladderige roodbruine bast heeft, in plaats van grijs en glad met wratjes. Deze plant heeft bladeren die aan de onderkant prachtig paars gekleurd zijn. De twee exemplaren die ik bezit, verschillen van bloemkleur; de één heeft groenig-gele bloemen, die van de andere zijn veel roder gekleurd.

De knol
van
Fockea edulis

Foto's
van de
schrijver

*Fockea
tugalensis*

Het zijn interessante planten die de moeite van het kweken waard zijn. En met die omvang valt ook best te schipperen, de wortelknol neemt niet meer plaats in dan een flinke cactus met pot, terwijl boven een tablet meestal toch wel plek is om de takken te laten klimmen.

Erg moeilijk in cultuur zijn ze evenmin. Ze houden natuurlijk van warmte en ook een behoorlijke watergift. Als een *Fockea* een tijdje te lang droog staat, is dat meteen te merken doordat de knol gaat schrompelen. Het is dan nog niet te laat, weer een paar keer goed gieten en de plant zuigt zich weer vol. 's Winters kunnen de planten geruime tijd nachttemperaturen tot 6 °C verdragen, met een incidentele val tot tegen het vriespunt.

Ook in de winter vinden ze het prettig af en toe wat water te krijgen, zoveel dat de knol net niet indroogt. Een behandeling die overigens voor veel succulente *Asclepiadaceae* gunstig is. Er zijn echter ook liefhebbers die de planten in de winter geheel droog laten, maar ik vermoed dat dit tot het afvallen van de bladeren kan leiden.

*Fockea
angustifolia*

Vermeerderen vindt plaats door zaad. Dit is niet echt algemeen verkrijgbaar; één van de bronnen die incidenteel zaden aanbiedt, is de International Asclepiad Society. Zeer veel soorten uit de familie der Zijdeplanten zijn zelffertil. Door het ingewikkelde bestuivingsmechanisme is het verkrijgen van zaad van deze planten echter meestal een toevalstreffer. Tot nu toe heb ik nog geen zaadpeulen aan mijn Fockea's mogen aantreffen.

Met een exemplaar van *F. edulis* heb ik geprobeerd de plant te vermeerderen door een caudex in stukken te verdelen. Tot op heden, nu al enige jaren later, hebben deze nog geen wortel geschoten. Eén afgesneden tak heeft met enige moeite geworteld, maar of hier ook een echte wortelknol uit zal groeien is nog zeer de vraag. Er zijn overigens maar weinig caudexvormers die gemakkelijk op deze manier zijn te vermeerderen. We blijven dus voorlopig aangewezen op zaad.

Gouverneurstraat 11, 3532 XV Utrecht

CULTUURERVARINGEN MET PARODIA'S: DE FABELS EN DE FEITEN (2)

WILLY VERHEULPEN

Nadat in de vorige aflevering misverstanden over de algemene cultuur van Parodia's uit de weg zijn geruimd, worden nu vooroordelen omtrent het zaaien aan de kaak gesteld.

Parodia's moeten donker worden gezaaid

Dit is natuurlijk larie. Parodia's zijn lichtkiemers, zoals praktisch alle cactussen. Zelfs het afdekken met kleine kiezelsteentjes is voor de fijnzadige soorten reeds af te raden. Merkbaar lagere kiemingspercentages zijn er het gevolg van. Niet doen dus. Wel schermen tegen felle zon die de temperatuur abnormaal hoog kan laten oplopen.

Parodia's moeten koud(er) worden gezaaid

De leukerd die deze fabel ooit de wereld in gestuurd heeft zou ik graag eens ontmoeten. Reeds jaren wordt deze 'niet-informatie' vrolijk verder overgeleverd zonder dat iemand zich de moeite getroost dit te ontzenuwen. Zijn er dan zo weinig Parodia- liefhebbers onder ons?

Men zou toch beter moeten weten. Tot mijn eigen schade en schande heb ik jaar na jaar deze stelregel geloofd en jaar na jaar waanzinnige hoeveelheden zaaisels na enige maanden moeten weggooien. Ten einde raad heb ik alle goede raad van de meer ervarenen over boord gegooid en ben vanaf nul alles gaan uitproberen.

Parodia's zaaien

Het zaaien van Parodia's is misschien wat ingewikkelder dan van gewone soorten en daarom wil ik er hier wat verder op ingaan. Als men eenmaal het trucje te pakken heeft, beschikt men meteen over een basismethode waarmee ongeveer alles te zaaien en op te kweken is.

Alhoewel in verschillende tijdschriften moderne zaaimethoden zoals de Fleischer-methode uitvoerig werden beschreven, pas ik die zelf niet meer toe. Na enig experimenteren bleek de methode vrij omslachtig en vrij onhandig in

het gebruik. Het vervelende was het nauwelijks hoger rendement van de methode ten opzichte van een meer klassieke methode in bijvoorbeeld plastic zakjes. Het toepassen van de methode Fleischer (gedurende twee jaar) was echter mede een goede leerschool om tot de huidige bevindingen te komen. Daarom dus, iets meer uitgebreid, enige basisregels waarop men zich kan oriënteren.

De 'zwartzadige soorten' hebben zaden die 1 tot bijna 2 mm groot zijn en zwart van kleur zijn. Het witte kurkachtige aanhangsel is niet al te groot. De zaadhuid ziet er meestal ruw uit door de aanwezigheid van kleine bobbeltjes.

De 'fijnzadige soorten' hebben meestal vosbruine kleine zaden met een doorsnee van 0,5 mm of zelfs veel minder. Ga echter niet alleen op de kleur af. Sommige fijnzadigen zijn zo donker gekleurd dat ze bijna zwart lijken. Het grote tot zeer grote aanhangsel dat witachtig tot geel en kurkachtig van structuur is, kan u hier op weg helpen om te weten wat u in de kuip hebt. De zaadhuid ziet er meestal glad glanzend uit.

De fijnzadigen zaait u in grote porties van minstens 100 zaden uit en liefst veel meer. Waarom zaadhandelaren zich de moeite getroosten om steeds weer die voor microsperme Parodia's belachelijke '20 - 25 zaden' porties te leveren is mij een raadsel (Clichéfonds knoop het maar in uw oren!). Zulke kleine porties kopen is meestal weggegooid geld.

Fijnzadigen groeien alleen maar vlot op als ze met velen bij en op elkaar staan (soms tot wel 2 cm hoog). Ze moeten als kussentjes of zoden tegen mekaar opgroeien, zich als het ware verdringend om als eerste groot te zijn.

Voor de zwartzadigen kunnen de gewone porties volstaan omdat ze verder van elkaar en als enkelvoudige planten ook goed opgroeien. Beide zaadtypen worden in volledig gesloten systemen gezaaid bijvoorbeeld plastic bloempotjes 'opgesloten' in plastic zakjes. Elk zaaibakje met enige mechanische stevigheid dat vlot en vrijwel waterdicht kan worden afgesloten voldoet echter om in uit te zaaien. Let wel, er moet voldoende zaaigrond in kunnen.

P. penicillata
var. nivosa

Foto: A. van Uijen

Foto van de schrijver

Substraat

Men zorgt voor een korrelig en overwegend mineraal maar poreus substraat, bijvoorbeeld lava, gebroken argex korrels, potscherven, een klein deel grof rijnzand, enzovoorts. Het humusaandeel, zeg maar potgrond, hoeft niet meer te zijn dan ongeveer 20-30%. Een deel hiervan voegt men toe in de vorm van turf of sphagnum, dit moet ervoor zorgen dat de zuurgraad op peil wordt gehouden. Indien U aan 'regenwormenmest' kunt komen, is dit het neusje van de zalm voor wat betreft het humusaandeel. Gemalen houtskool (actieve kool) moet worden toegevoegd tot 10 of 20%. Wat de korrelgrootte betreft hoeft u het zich niet te moeilijk maken, alles wat door een gewone huishoudzeef met een maaswijdte van ongeveer 1 mm² gaat, is goed.

Essentieel is dat de componenten ruim van tevoren, bijvoorbeeld drie maanden, worden gemengd en het mengsel dan donker en enigszins vochtig wordt gehouden waarbij het regelmatig eens door mekaar wordt gemengd. U hoeft niet bang te zijn dat de boel gaat schimmelen, een goed substraat doet dit namelijk in deze omstandigheden niet. Krijgt u toch schimmel dan hebt u geluk want dan was het substraat niet geschikt voor uitzaai en is er een verloren zaaisel uitgespaard.

Stomen, branden of steriliseren van de grond doe ik zelf reeds jaren niet meer. Het levert veel meer werk en stank, maar geen verbeterde resultaten en/of verhoogd kiem- of groeirendement. Tevens moet men weten dat een op deze wijze 'gedood' substraat bij eventuele schimmelinfectie vrijwel niet is te behandelen aangezien er geen enkel remmende invloed van de bodemflora meer is. 'Alleen hoge doses fungiciden zijn dan nog in staat om de schade enigszins in te dammen. Mijn ervaring is dat meestal alles reddeloos verloren gaat.

U moet de zaden ontsmetten. TMTD (handelsnaam onder andere Pomarsol of Thiram) is een uitstekend middel voor dit doel. Het beschermt de ontkiemende embryo's daadwerkelijk tegen de schimmels.

Aangaande 'nat' of 'droog' behandelen heeft ieder zo zijn eigen idee. Persoonlijk houd ik het, na jaren 'nat' ontsmetten, nu op de droge methode. Het inpoeieren van de zaden geeft duidelijk een betere en langere bescherming tijdens de kiemperiode.

(Wordt vervolgd)

TAXONOMIE

RHIPSALIDOPSIS ROSEA var. RIOGRANDENSIS Prestlé **Een nieuwe variëteit uit Rio Grande do Sul**

K.H. PRESTLÉ

De vindplaats van *Rhipsalidopsis rosea* var. *riograndensis*

Rhipsalidopsis rosea werd rond 1910 door de Zweedse botanicus Per Dusen ontdekt in de bossen van de Zuidbraziliaanse staat Paraná en in 1912 door G. Lagerheim beschreven. Meer precieze gegevens over de vindplaats ontbreken echter en het is onzeker of de toenmalige opgegeven vindplaats juist is, daar de soort tot op heden in Paraná niet werd teruggevonden.

Ondanks de eenmalige vondst werd *R. rosea* snel een bekende en verbreide soort. De plant leent zich goed voor vermeerdering en veredeling en is thans in verschillende cultuurvormen in de handel. Samen met de uit Santa Catarina in Zuid-Brazilië afkomstige roodbloeiende *Rhipsalidopsis gaertneri* vormt *R. rosea* een apart geslacht. Ofschoon er zeker uiterlijke overeenkomsten aanwezig zijn met het geslacht *Schlumbergera* en andere bladcactussen, zijn ze volgens F. Buxbaum toch wezenlijk verschillend.

Leden

De Engelse vertaling van de Latijnse diagnose van het door Britton en Rose opgestelde geslacht *Rhipsalidopsis* luidt als volgt:

"Somewhat shrubby, erect, reclining or pendulous, the joints 3 to 5-angled; branches usually several, terminal; areoles small, sometimes bearing setae; flowers terminal, with a rotate limb and a very short tube; stamens erect; style slender; fruit unknown."

Rhipsalidopsis
rosea

Buxbaum heeft zich in 1961 bij de bewerking van het geslacht *Rhipsalidopsis* voor de publicatie in Krainz "Die Kakteen" diepgaand beziggehouden met dit geslacht en daarbij een uitvoerige diagnose opgesteld. Evenwel, ook deze diagnose moet met enig voorbehoud worden bekeken, daar ze is opgesteld aan de hand van cultuurplanten. Centraal in de diagnose staat de vertakking van de leden alsmede het aanwezig zijn van enkelvoudige en samengestelde areolen. In een additioneel artikel "Klärung der nomenklatorische Fragen bei den Hylocereideae-Rhipsalinae" uit hij het vermoeden dat het aanwezig zijn van vlakke leden bij *Rhipsalidopsis* voornamelijk komt door het enten op sterke onderstammen en dat natuurplanten slechts drie-, vier- of vijfhoekige leden bezitten. Dat lijkt mij niet juist. Bij de door mij gevonden variëteit waren zowel hoekige als vlakke leden aanwezig. Dat geënte planten op den duur mogelijkerwijze meer vlakke leden vormen, wordt volgens mij eerder veroorzaakt door selectie. Door het voortdurende gebruik van vlakke leden bij het enten op *Selenicereus* en *Pereskia* is er geselecteerd op dit kenmerk, waarbij het cereoïde karakter is teruggedrongen.

Rhipsalidopsis
rosea
var.
riograndensis

Over de vertakking van de leden staat in de originele beschrijving "terminal". Beiden hebben gelijk, bij natuurplanten komen zowel terminale als pseudoterminale vertakking voor.

Of *R. rosea* epifytisch is, dus op bomen groeit, zoals in de originele diagnose staat, betwijfel ik vanuit mijn kennis evenzeer. De door mij gevonden *R. rosea* var. *riograndensis* groeit terrestrisch, dus in de bodem, op een amorfe, steile wand. Mogelijkerwijs is de reden dat tot op heden geen verdere vondsten in Paraná zijn gedaan, dat men op totaal verkeerde plaatsen heeft gezocht!

Plensbui

Tijdens mijn tweede reis door de Braziliaanse staat Rio Grande do Sul, in 1983, bezochten we ook de noordelijk en hoger gelegen gebieden van de Geral. We kwamen terecht in de Aparados da Serra en wel in dat deel dat bij de cactusliefhebbers vooral bekend is vanwege *Brasilicactus graessneri* en *Brasiliparodia buenekeri*. De reis verliep niet zonder problemen daar, totaal onverwacht in die relatief droge zomer, de hemel zijn regenpoorten opende en een enorme plensbui op ons neerdaalde. De hoeveelheid was zo enorm dat in korte tijd de kleine beken tot metershoge rivieren opzwoollen. Om twaalf uur was de hemel zo donker dat het me zelfs gelukte om overdag zogenaamde nachtfoto's te maken. Desondanks bereikten we via enkele zijwegen en de droge periodes tussen de buien de ongeveer 60 tot 80 m diepe canyon in de Aparados da Serra. Hier konden we op een hoogvlakte enkele diep in 't water staande exemplaren van *Brasiliparodia's buenekeri* verzamelen. De sterke regenval had de vegetatie aan de rand van de canyon goed gedaan; de planten waren fris, groen en sappig.

Ondanks het feit dat ik van een vorig bezoek aan de canyon wist dat het gesteente van de wanden amorf was en gemakkelijk afbrokkelde, probeerde ik toch voorzichtig enkele meters langs de wand af te dalen, daar ik er onder andere terrestrisch groeiende orchideeën vermoedde. Bij het zoeken naar deze planten bemerkte ik naast enkele orchideeën en varens, verscholen tussen de begroeiing, een klein plantje met leden en het uiterlijk van een *Rhipsalidopsis*. Ik geloofde mijn ogen niet; meer dan 2000 km zuidelijker dan in de literatuur aangegeven had ik een groeiplaats van planten uit dit geslacht ontdekt.

De plant was 6 tot 8 cm groot en had ongeveer tien takken. De leden waren allemaal zeer klein en braken gemakkelijk af. Opvallend was het aantal cereoïde en met kleine witte bedoornde areolen bezette leden; kantige en vlakke leden waren in ongeveer gelijke verhouding aanwezig.

Verder zoeken was onmogelijk; met touwen zou deze noordwand wel kunnen worden overwonnen en zou men zeker meer planten van deze variëteit kunnen vinden.

In de afgelopen jaren werd getracht deze vondst te vermeerderen en tot bloei te brengen. Het bleek dat de vermeerdering in de kas niet zo gemakkelijk ging; buiten in de open lucht bij een milde temperatuur verliep de beworteling veel voorspoediger. Daar de groei op eigen wortel niet snel ging, werden entingen uitgevoerd op *Selenicereus grandiflorus*. Na twee jaar verschenen de eerste bloemen.

In een vergelijking met *R. rosea* var. *rosea* valt op dat deze variëteit *riograndensis* sterker en robuuster is. De leden zijn wat breder, maar niet zo breed als bij *R. gaertneri*. De bloemvorm is afwijkend van die van var. *rosea* en de bloemkleur is iets lichter. Echter bloembouw en vorm van de takken duiden zonder meer op *R. rosea*, maar wel als een goede variëteit.

Rhipsalidopsis rosea var. Riograndensis Prestlé var. nov.

Habitus klein, struikachtig groeiend, terrestrisch, 6 tot 8 cm hoog en breed. Gelede takken, leden twee-, drie- of vierhoekig, donkergroen, matglanzend, aan de randen violetrood.

Leden in cultuur 2 tot 2,5 cm lang en 0,8 tot 1 cm breed, platronde en hoekig, in het jeugd stadium bezet met kleine witte bedoornde areolen, later kaal. Vertakking terminaal of pseudoterminal.

Areolen afzonderlijk op de zijkant van de leden, of meerdere bijeen in het groeipunt, 0,1 cm diameter, bruin, bezet met bruine borstelharen; onderlinge afstand 0,5 cm.

Bloem kort trechtervormig, 3 cm diameter en 1,5 cm hoog, licht lilawit. Receptaculum nauwelijks gevormd, 0,5 cm lang, samen met de buitenste bloembladeren een korte buis vormend. Helmdraden lila, 0,3 tot 0,5 cm lang, losstaand. Helmknoppen geel. Stijl dun, wit, 0,7 cm lang. Stempel wit, met vijf 0,3 cm lange naar buiten opgerolde stempellobben. Petalen smal, spiesvormig, witachtig lila met een intensief lila gekleurde middennerf, 1,5 tot 1,7 cm lang en 0,3 cm breed.

Vrucht groter en forser dan bij het type, geelachtig groen, 1,0 cm lang en 0,7 cm breed, met vier kanten, deze ronder dan bij het type, fertiel.

Zaad scheef, eivormig, testa glad, roodbruin.

Vindplaats Aparados da Serra, Herval, Rio Grande do Sul, Brazilië. Gevonden december 1983, tijdens een reis met mijn Braziliaanse vriend F. Stockinger. Veldnummer PR 427.

Type gedeponeed in het Herbarium van de Rijksuniversiteit van Utrecht.

RHIPALIDOPSIS ROSEA VAR. RIOGRANDENSIS PRESTLÉ VAR. NOV.

Planta parva nana fruticosa terrestris 6,0 ad 8,0 cm alta et 6,0 ad 8,0 cm ambitu, ramis ex articulis consistentibus, 2-4 costatis atroviridibus obsolete nitidis, marginibus magento-roseis.

Articuli in cultura 2,0 - 2,5 cm longi et 0,8 - 1,0 cm lati, applanato-rotundi et angulosi in statu iuvenili, areolis aculeatis parvis albi praediti, postea glabrescentibus, articuli terminales et pseudo-terminales.

Areolis in costis articulorum solitaribus vel in vertice collectivis, 0,1 cm diametro brunneis et saetis brunneis praeditis, areolis 0,5 cm inter se distantibus.

Floribus dilute lilacino-albis, breviter infundibuliformis, 3,0 cm diametro et 1,5 cm altis, receptaculo vix conspicuo, 0,5 cm longo cum foliis perianthii tubum brevem formanti, staminibus lilacinis, 0,3 - 0,5 cm longis, antheris luteis, stylo albo tenui 0,7 cm longo, stigmatibus albo cum 5 lobulis 0,3 cm longis, petalis angustis hastiformibus albo-lilacinis 1,5 - 1,7 cm longis et 0,3 cm latis cum nervo mediali intente lilacino.

Fructu maiore et robustiore quam in typo, luteolo-viridi, 1,0 cm longo et 0,7 cm lato, in 4 partes diviso, costis baccae magis rotundatis quam in typo, fertili.

Seminibus obliquis oviformibus, testa glabra, rubiginosis.

Statio Aparados da Serra, Herval, Rio Grande do Sul, Brasilia. Numerus campi PR 427. Planta mense Decembri 1983 in itinere cum amico meo F. Stockinger inventa.

Typus in Herbario universitatis regni Ultraejecti, Hollandia, depositus.

Vergelijkende tabel van *Rhipsalidopsis rosea* var. *rosea* en var. *riograndensis*

	var. <i>rosea</i>	var. <i>riograndensis</i>
groeiwijze	epifytisch	terrestrisch
leden	smal, fijn	breder, robuuster
bloembladeren	spatelvormig	spiesvormig
vrucht	hoekig, roodachtig, steriel	ronder, groen, fertiel

Cultuur

R. rosea groeit op eigen wortel zeer goed als de aarde zowel goed doorlatend als humusrijk is. De bodemvochtigheid dient niet te hoog en zeer constant te zijn. De planten nooit in direct zonlicht plaatsen, maar in halfschaduw. Zowel in de kas als op de vensterbank dient hiermee rekening te worden gehouden! In de winter droog houden, wel regelmatig sproeien en indien de plant is geënt, niet geheel laten uitdrogen, anders vallen de leden af. Vanaf februari iets vaker

Links: *R. rosea*
Rechts: *R. Rosea*
var. *riograndensis*

sproeien en pas na de knopvorming beginnen met gieten. De bloeitijd is mei. De planten in de winter zo zetten dat de temperatuur niet onder de 8 à 10 °C daalt, lagere temperaturen worden door een onderstam als *Selenicereus grandiflorus* niet goed verdragen en bij natte wortel rot de plant weg.

Vertaling: Ludwig Bercht

De heer J. A Huijsson dank ik hartelijk voor het in het Latijn vertalen van de diagnose

Vijverweg 12, 4561 AL Veghel NB

Links: *R. rosea*
Rechts *R. rosea*
var. *riograndensis*

"Succulenta" is het verenigingsorgaan van de Nederlands-Belgisch vereniging van liefhebbers van cactussen en andere vetplanten "Succulenta".

BESTUUR

Voorzitter: F.van Tricht
Vice-voorzitter: J. Jagerszky
Secretaris: F.R. de Groot
Penningmeester: J. Vrenken
Bestuurslid België: J. de Wael
Alg. Bestuurslid: W. Alsemgeest
Alg. Bestuurslid: E. van Die-van Wijnen
Alg. Bestuurslid: M.J. van Eijsden

LIDMAATSCHAP en FINANCIËLE ZAKEN

J. Vrenken, Elandstraat 1, 5408 XC Volkel, tel. 04132-72917.
Het lidmaatschap kost voor leden f 40,- Bfrs 725, jeugdleden f 20,-/Bfrs 365 en voor elders wonende leden f 50,-. Inschrijfgeld voor nieuwe leden f 7,50/Bfrs 140.
Opzeggen: uiterlijk 1 december, schriftelijk, bij de ledenadministratie.
Postgironummer 680596 t.n.v. Succulenta te Volkel. Bankrek.nr. 55.32.38.981 bij de A.B.N. t.n.v. Succulenta te Volkel.
Voor België: rek.nr. 000-11.41.809-22 van de Belgische postgirodienst t.n.v. Succulenta te Volkel.

LEDENADMINISTRATIE

M.J. van Eijsden, Postbus 584, 7900 AN Hoogeveen.
Aanmelding en verzoeken om inlichtingen uitsluitend schriftelijk.

SECRETARIAAT

F.R. de Groot, Punter 26-10, 8242 EA Lelystad, tel. 03200-41379.

PROPAGANDA

W. Alsemgeest, Stadhouderslaan 3, 3417 TT Montfoort, tel. 03484-1083.

BELGISCHE BELANGEN

J. de Wael, St. Rumoldusstr. 109, 1851 Grimbergen België.

VERENIGINGSNIEUWS

F.R. de Groot, Punter 26-10, 8242 EA Lelystad. Sluitingsdatum 15e van de maand voor het verschijnen.

MAANDBLAD

Hoofredakteur: A. van Uijen, Goeverneurstraat 11, 3532 XV Utrecht.
Redakteur: L.E. Groen, Alexanderweg 72, 6721 HH Bennekom.
Redakteur: J.J. de Morree, Kon. Emmalaan 23, 2264 SH Leidschendam.

LOSSE NUMMERS

P. Melis, Korenbloemstraat 13, 5409 AX Odiliapeel.

REDAKTIERAAD:

R. van Donkelaar, A.B. Pullen (voorzitter) en B. Zonneveld.
Correspondentieadres: A.B. Pullen, Pr. Beatrixlaan 10, 7711 KG Nieuw-IJssouwen.

ADVERTENTIES EN VRAAG EN AANBOD

J.M. Smit-Reesink, Pr. Willem Alexanderlaan 104, 6721 AE Bennekom. Tel. 08389-17551
Sluitingsdatum: 15e van de maand voor het verschijnen.

ADVERTENTIETARIEVEN

1/16 pag. f 30,-/Bfrs 600; 1/8 pag. f 55,-/Bfrs 1100; 1/4 pag f 85,-/Bfrs 1700; 1/2 pag. f 140,-/Bfrs 2800; 1 pag. f 240,-/Bfrs 4800.
Kortingen op aanvraag.

INSTELLINGEN

BIBLIOTHEEK

J. Magnin, Ooievaarstraat 13, 3291 XK Strijen.
Catalogus à f 1,50/Bfrs. 30 te bestellen op girorek.nr. 13.45.616 t.n.v. J. Magnin.

CLICHÉFONDS

J.A. Schraets, Tegelseweg 131, 5912 BD Venlo.

DIATHEEK

J. Deckers, Hertogstraat 39, 6441 HA Brunssum, tel. 045-272461.

BOEKENVERKOOP, R.Z.H. EN VERENIGINGSARTIKELLEN

E. van Die-van Wijnen, Molenweg 56, 6741 KM Lunteren, tel. 08388-3579.

Inclusief portokosten:

1. Het boek "Wat Betekent die Naam". Verklaarend woordenboek van nagenoeg alle voorkomende Latijnse cactus- en vetplantennamen. Prijs f 15,50/Bfrs 310.
 2. Handleiding voor het verzorgen van cactussen en andere succulenten. Prijs f 6,-/Bfrs 120.
 3. Bewaarband voor het tijdschrift. Een jaargang per band. Prijs f 16,-/Bfrs 330.
 4. Verenigingsspeld in brochevorm of als steekspeld. Prijs f 4,-/Bfrs 80.
 5. Ansichtkaarten met afbeeldingen van succulenten. Prijs per set van 10 kaarten f 2,50/Bfrs 50.
- Tegen vergoeding van portokosten zijn propagandafolders en affiches te verkrijgen.

Bij afname van grotere hoeveelheden gelden kortingen.

Bestellen uitsluitend door overschrijving van het juiste bedrag op girorek. 3742400 t.n.v. Succulenta afd. verkoop te Lunteren, onder vermelding van het gewenste artikel.

Voor België: rekeningnummer 000-11.41.809-22 van de Belgische postgirodienst t.n.v. Succulenta te Volkel.

EVENEMENTENKALENDER 1991

- 18 Mei Open dag afd Zeeland, info in dit nummer.
- 18, 19, 20 Mei Opendeurdagen Leuchtenbergia, info F. Hofkens 0032-3-6633795.
- 18, 19, 20, 25, 26 Mei Opendeurdagen van Cactusweelde Turnhout, info bij Hr. M. Huygaerts, 014-418735 Turnhout, België.
- 25 Mei Goudse cactusbeurs, info in het Februari-nummer.
- 25-26 Mei Tentoonstelling van Leuchtenbergia in het Dienstencentrum, Schoolstr 44 te Schilde.
- 25 Mei-2 Juni Cactustentoonstelling in Botanische Tuin Overloon, rond collectie van Beuningen. Info in dit nummer.
- 1 Juni Liempdse Plantenliefhebbersbeurs, info in dit nummer.
- 1 Juni Nationale Hortusdag.
- 1 Juni 3e Vlaamse cactusbeurs door de club van POEKE, info en inschrijving bij F. Delabarre, Damaststr. 43, 9030 Mariakeke België.
- 1-2 Juni Cactustentoonstelling en beurs afd Zuid-Limburg, info in het Aprilnummer.
- 2 Juni Jaarlijkse tentoonstelling Cactusweelde afd Noorderkempen, info Hanendreef 63, 2930 Brasschaat.
- 8 Juni 3e Ruil- en verkoopbeurs afd Leiden, info in het Aprilnummer.
- 8 Juni Open dag Udink, Mijnsherenweg 20, Kudelstaart.
- 8 Juni 3e Grote beurs van Cactussen en vetplanten, deze zal gehouden worden in het centrum van Vilvoorde.
- 9 Juni Open dag, afd Nrd & Midden Limburg, info in dit nummer.
- 15 Juni Open dag bij Gelling, Noorderstraat 274, Hoogezand-Sappemeer.
- 16 Juni Opendeurdag Leuchtenbergia, info F. Hofkens 0032-3-6633795.
- 16-22 Juni 24e Biennial Convention van de Cactus en Succulent Society van America, te houden in San Antonio, Texas info bij Claude Townsend, 5102 Village Green, San Antonio, Texas 78218 USA.
- 22-23 Juni Tentoonstelling van de afd Den Helder, info W. Lohregel 02230-25777.
- 29 Juni Plantenbeurs afd. Dordrecht en omstreken, info in het Aprilnummer.
- 29 Juni Open dag en plantenliefhebbersmarkt tgv Agrarische
- 30 Juni Open Dag in het Land van Heusden en Altena, info in het Aprilnummer.
- 10e Open-Deur-Dag bij 10 leden van Grusonia, info bij J. Keirse 050-824660.
- 24 Aug Ruilbeurs afd. West Brabant, info in het Aprilnummer.
- 31 Aug Succulentenbeurs van het Oosten, info in het Februari-nummer.
- 31 Aug Hoya themadag bij fa van Donkelaar.
- 7 Sept Cactus- en vetplantenmarkt te Nijmegen.
- 7-8 Sept ELK te Blankenberge, info in het Mei-nummer.
- 22 Sept Internationale Succulentenbeurs, afd Leuchtenbergia in het Dienstencentrum te Schilde, info bij F. Hofkens, St Jobsesteenweg 93, 2930 Brasschaat, België.
- 5 Okt Cactusbeurs van het Noorden te Zuid Laren, info in het Aprilnummer.
- 26 Okt Euphorbia themadag bij fa van Donkelaar.

NIEUWS VAN ONZE BELGISCHE ZUSTERVERENIGINGEN.**Cactus-Flora.**

21 Mei, Ruilvergadering.

18 Juni, J. Craps met 'Lava en afgeleide producten'

Plaats, Prov. Instit. voor tuin- en landbouw, Mechelsevest 3000 te Leuven.

Cactusvrienden Limburg.

20 Mei, Fons Beukelaers leert ons enten.

17 Juni, Henk de Looze brengt ons zijn tweede deel van de lezing '18000 km door de VS'

Plaats; Cultureel Centrum van Heusden-Zolder. Aanvang 20. 00 uur.

Cactusweelde Noorderkempen.

8 Juni, studiebezoek bij E. van der Auwera te Reet.

20 Juni, ledenvergadering met 'Kultuurtips' door Hr Van de Cavye

Plaats; lokaal 'Vogelzang', Miksebaan 25, Brasschaat. Aanvang 20. 00 uur.

Grusonia.

14 Juni, Asclepiadaceae deel 2 door L. van de Meutter.

22 Juni, de 'Groentjes' in een kas van een liefhebber.

Plaats; Don Bosco te Torhout.

Aanvang 20. 00 uur.

Islaya.

7 Juni, Cactussen bekeken door A. Liekens.

Plaats; R. B. S. /R. M. S., Stationstraat 82, Aalter. Aanvang 20. 00 uur.

Leuchtenbergia.

14 Juni, Zuid-Afrika door A. Goossens.

16 Juni, opendeurdag bij diverse leden.

Plaats; Dienstencentrum, Schoolstraat 44, Schilde. Aanvang 20. 00 uur.

BESTE SUCCULENTENLIEFHEDBER

Zoals u wellicht al eerder in Succulenta hebt kunnen lezen wordt in de botanische tuin van Overloon van 25 mei tot en met 2 juni 1991 een cactustentoonstelling georganiseerd. Centraal daarin staat onze eigen collectie die wij hebben overgenomen van de familie van wijlen Toon van Beuningen. In de orangeriekas zal daarnaast een inzending van cactuskwekerij Hovens te Lottum te zien zijn. Voorts ligt het in onze bedoeling een aantal inzendingen van collega-botanische tuinen naar Overloon te halen.

Een ander element dat wellicht voor U interessant kan zijn betreft de inzendingen van individuele liefhebbers van cactussen en andere succulenten. Daarbij streven wij ernaar van iedere afdeling van succulenta minimaal een inzending naar Overloon te halen.

De inzendingen zullen door een Jury (F. van Tricht), voorzitter Succulenta, J. Hovens, cactuskwekerij Lottum en Drs. A. Weerts, hortulanus van de Overloonse Botanische Tuin) worden beoordeeld in twee categorieën, te weten cactussen en overige succulente planten.

In elk van de categorieën zijn 3 prijzen te vergeven bestaande uit een legpenning in 'goud, zilver en brons'.

Wij beseffen heel goed dat de planten die U eventueel zou willen inzenden veelal van grote waarde zijn, niet alleen in geld uitgedrukt maar ook in emotionele zin. Daarom hechten wij eraan om te benadrukken dat niets zal worden nagelaten ter bescherming van de planten en de verzorging ervan.

- De planten worden ondergebracht in de orangerie die in deze tijd van het jaar leeg staat omdat de kuipplanten buiten staan.
- De planten worden tentoongesteld met vermelding van de naam van de eigenaar en eventuele bijzonderheden van de planten.
- De planten zullen gedurende de tentoonstelling worden verzorgd door leden van de afdelingen Nijmegen en Noord en Midden Limburg van Succulenta.
- Deze afdelingen zullen ook zorg dragen voor de bewaking gedurende de tentoonstelling en zullen ook de voorlichting rond de planten verzorgen.
- De Stichting Botanische Tuin zal een verzekering ten behoeve van de ingezonden planten afsluiten (calamiteiten/diefstal).
- De Stichting zal met iedere individuele eigenaar een bruikleenovereenkomst afsluiten voor de duur van de tentoonstelling. Als aanhangsel van deze bruikleen-overeenkomst wordt van de eigenaar een lijstje gevraagd met daarop de door hem of haar ter beschikking gestelde planten en de waarde van die planten.
- De Stichting zal de kosten voor het transport van de planten naar en van Overloon voor haar rekening nemen. Zulks uiteraard in redelijkheid waarbij wij er van uitgaan dat de afdelingen het transport centraal regelen zodat niet iedere eigenaar zelf naar Overloon moet rijden.
- Voor het transport wordt per kilometer f 0,25 uitgekeerd.

Naar wij hopen spreekt de opzet van de tentoonstelling zoals wij die beoogen U aan en bent U bereid een aantal planten bij ons door het grote publiek te laten bekijken. Het zal naar onze stellige overtuiging leiden tot een beter begrip voor U als liefhebber van deze plantenfamilie en de vereniging succulenta als geheel.

Deze oproep geldt tevens voor de afdelingen van Succulenta als zij een mogelijkheid zien om als afdeling een inzending te verzorgen.

Wij hopen van harte dat wij U in de week van 25 mei tot 2 juni in onze mooie maar nog jonge botanische tuin mogen begroeten en dat dit initiatief, dat mede tot stand kwam via een aantal leden van Uw vereniging, een succes zal blijken te zijn en eventueel een vervolg zal krijgen in de toekomst.

Vertrouwende op uw medewerking,

Het bestuur van de botanische tuin
te Overloon

Liefhebbers.

Het is niet bij een uitdaging alleen gebleven want bij de organisatie voor de 1ste Liempde plantenliefhebbersbeurs druppelen de reserveringen nog steeds binnen.

Het belooft dus een klein succesje te worden. Er zijn al reserveringen binnen van cactusvetplantenliefhebbers, tillandsia's, bonsai en rotsplanten. Daarnaast ook een pottenbakker, Origami-kunstenaar en zijdeschilderen.

Het provincieplaatsje Liempde, waar deze markt gehouden wordt ligt aan de Rijksweg A2 tussen Eindhoven en 's Hertogenbosch.

De markt wordt gehouden, op Zaterdag 1 Juni, aan het Loo-eind te Liempde. De kraamhuur zal f 40,- per kraam (4mtr) bedragen.

De organisatie verzoekt U tijdig te reserveren.

Met vriendelijke groeten. F.van Tricht 04116-84250.

AFDELINGSNIEUWS

Afd. Achterhoek.

Mei, nabespreking tentoonstelling en dia's Juni, tuin hr van Gelder en dia's.

Afd. Amsterdam.

Juni, op kasbezoek bij H. Brouwer en J. Pot. Plaats; 'De Rietwijker', 3e Schinkelstraat 9, Amsterdam. Aanvang 20.00 uur.

Afd. Arnhem.

13 Juni, voordracht door G. van Huffel aansluitend planten op naam brengen.

Plaats; Zaaltje van de speeltuinvereniging 'Tuindorp' achter het pand Floralaan 18 in Wageningen. Aanvang 20.00 uur.

Afd. Brabant-België.

31 Mei, Gringo's hobby door Nico Uittenbroek. Plaats; Horteco, de Bavaylei 119, Vilvoorde. Aanvang 20.00 uur.

Afd. Delfzijl e. o.

6 juni, lezing door Hr van Veen.

Plaats; Groene Weide, Snelgersmastraat 15, Appingedam. Aanvang 19.40 uur.

Afd. Drenthe.

5 Juni, op bezoek bij J. van Eijsden.

Afd. Flevozoom.

Een andere avond dan gebruikelijk n. l. Vrijdag 24 Mei, Hr D. Abbenes houdt een lezing over Rebutia's.

17 Juni, onderlinge ruilbeurs.

Plaats; Groen van Prinstererschool, Verkeersweg 51, Harderwijk. Aanvang 20.00 uur.

Afd. Gouda e. o.

15 Juni, dagtocht naar diverse plaatsen in België.

20 Juni, ??????????

Plaats; 't Brandpunt' Turfmarkt 58. Gouda. Aanvang 20.00 uur.

Afd. 's Gravenhage e. o.

23 Mei, Hr Noordermeer vertelt over zijn reis naar Madagascar.

Plaats; Grote zaal sporthal 'Zuidhaghe', Melis Stokelaan 1201, Den Haag. Aanvang 20.00 uur.

Afd. Groningen.

8 Juni, op bezoek bij de afd Bremen.

20 Juni, kasje kijken bij eigen leden.

Afd. Den Helder e. o.

25 Mei, excursie

Afd. Hoeksche Waard.

13 Juni, de jaarlijkse bingo.

Plaats; Natuur Educatief Centrum bij de Rijkshaven in Numansdorp.

Aanvang 20.00 uur.

Afd. Nijmegen.

4 Juni, dia's van eigen leden.

Plaats; Opleidingscentrum 't Vanck, Energieweg 19, Nijmegen. Aanvang 20.00 uur.

Afd. Noord- en Midden Limburg.

9 Juni, open dag bij diverse leden.

Afd. Rotterdam e. o.

27 Mei, Hr Shirley met Ceropegia's. Plaats; bovenzaal van het Wijkgebouw Pier 80, Rösener Manzstraat 80. Aanvang 20.00 uur.

Afd. Tilburg.

10 Juni, thema-avond.

Plaats; Kasteelhoeve, Hasseltstr 256 Tilburg. Aanvang 20.00 uur.

Afd. Utrecht e. o.

13 juni, Donderdagavondexcursie naar Lakerveld in Lexmond.

Afd. West-Brabant.

15 Juni, interne ruilbeurs en plantenkeuring. Plaats; cafe rest. 'De Linden', Markt 82, Etten-Leur. Aanvang 14.00 uur.

Afd. West Friesland.

24 Mei, inwijding nieuwe kas bij fam. Zachte-Vijverstra in Hoorn.

15 Juni, excursie naar de Orchideeënhoeve in Luttelgeest en een cactusweker in Drachten.

Afd. Ysselstreek.

31 Mei, werkavond. te Goor.

22 Juni, excursie naar Noord Nederland.

Afd. Zaanstreek.

7 Juni, lezing van C. Grootcholten.

Plaats; Stadskwekerij, Brusselsestraat 10, Zaan- dam. Aanvang 20.00 uur.

Afd. Zeeland.

31 Mei, een voordracht van Eduard van Hoofstadt.

Plaats; Thomaskapel aan de Vrijlandstraat, Mid- delburg. Aanvang 19.30 uur.

Afd. Zuid Limburg.

4 Juni, een lezing over het Zuidwesten van de VS door H. de Looze

Plaats; Gemeenschapshuis, Hoofdstraat 12, Schimmert. Aanvang 19.30 uur.

Afd. Zwolle.

23 Mei, Rareitenavond, eenieder wordt verzocht zijn byzondere planten mee te nemen.

Plaats; Centrum voor Tuinbouwonderwijs, Prinses Margrietstraat 2, Zwolle. Aanvang 19.30 uur.

CACTUSSEN- EN VETPLANTENKWEKERIJ KRAMER

Hegedijk 120, 8404 GE Langezwaag

(tussen Heerenveen en Gorredijk)

Telefoon 05130-88140

Geopend: ma.-za. 9.00-18.00 uur

dinsdagmiddag gesloten.

OOK VEEL ANDERE SUCCULENTEN

o.a. Tillandsia's.

DOUG AND VIVI ROWLAND,
200 SPRING ROAD, KEMPSTON,
BEDFORD, ENGLAND MK42 8ND.

CACTUSSEN- EN VETPLANTENZADEN

Schrijf vandaag nog voor
GRATIS ZAADLIJST

OPEN DAG AFDELING ZEELAND

Op zaterdag 18 mei a.s. stellen een aantal leden van de afd. Zeeland van "Succulenta" hun kassen open voor alle belangstellenden.

Er zijn deze dag weer talloze bloeiende kaktussen en vetplanten te bewonderen. Tevens enkele bijzonder mooie rotstuinen met vele zeldzame Alpineplanten.

Ieder is op deze open dag van 10 tot 16 uur van harte welkom op de volgende adressen:

- 1 C. Markusse, Koos Vorrinkstraat 31, Goes.
 - 2 J. de Jonge, Scheldestraat 95, Goes
 - 3 J. Minnaar, H.A. Hankenstraat 18, Wilhelminadorp
 - 4 H. v.d. Linde, Prunusstraat 55, 's Gravenpolder
 - 5 B. Spee, Diepeneestraat 4, Borssele
 - 6 R. Wondergem, Dorpsstraat 48, Biggekerke
 - 7 J. Antheunisse, Zach. Jansenstraat 39, Middelburg
 - 8 J. Mesu, Nachtegaallaan 12, Middelburg
 - 9 T. de Rijke, Noordweg 444, Middelburg
 - 10 P. Dekker, Noordweg 476, Middelburg
- Voor neer informatie belt U 01105-2595.

OPEN DAG AFDELING NOORD EN MIDDEN LIMBURG

De afdeling N. en M. Limburg houdt op 9 juni a.s. haar jaarlijkse open dag. U bent tussen 10.00 en 17.00 uur van harte welkom bij de nagenoemde leden.

- T. Gommans, St. Jozeflaan 8, Smakt-Venray.
L. v. Crooy, Julianastraat 8, Panningen
R. Doek, St. Vincentiusstraat 7, Panningen
A. Kurvers, Patersstraat 14, Panningen
A. Dorssers, Snelkensstraat 28a, Sevenum
H. Knapen, Kortestraat 1, Asten (bij molen)
W. v. Brussel, Kommerstraat 56, Someren
P. Wijnen, Vaarselstraat 46, Someren
J. Speycken, Maasstraat 12, Broekhuizen
A. Coopmans, Irenestraat 27, Grubbenvorst
J. Schraets, Tegelseweg 131, Venlo
J. Vostermans, Schoolweg 55, Venlo
F. Maessen, Bereklaauw 19, Herkenbosch
M. Bieshaar, Kasteel Verduynenstraat 9, Roermond
P. Verstappen, Bosscherven 46, Horn
C. Wolters, Broekweg 27, Haelen

J. Raemakers, 2e secr.

De afdeling BRABANT-BELGIË organiseert:

DERDE GROTE BEURS VAN CACTUSSEN EN VETPLANTEN TE VILVOORDE OP 8 JUNI 1991

Alle succulentieliefhebbers zijn van harte welkom, als standhouder of als bezoeker. Aan standhouders wordt een geringe bijdrage van Bfr. 50 (f 3) per tafel aangerekend, te betalen ter plaatse!
Elke jaar meer dan 1000 kooplustige bezoekers!!!

Zaterdag is eveneens markttag te Vilvoorde (op een boogscheut van de beurs).

U kan er ook een geslaagde uitstap van maken, winkelstraat en cafés met gezellige terrasjes zijn vlakbij.

De beurs is geopend van 9 uur tot 14 uur (standhouders vanaf 8 uur) en gaat door in zaal "De Witte Leeuw", Grote Markt 21 Vilvoorde. Dit is in het centrum van Vilvoorde nabij het stadhuis, op ca. 7 min. van het station. Bewegwijzering "cactusbeurs" wordt aangebracht. Vilvoorde bereik je via de autoweg Antwerpen-Brussel afrit Vilvoorde.

Inschrijven en inlichtingen M. Verreth, Schriekstraat 77, B2223 Schriek. Tel.: 015/23.32.18 of J. Mon-sieux tel. 02/269.22.01.

FRANS NOLTEE

Ruim 1000 soorten cactussen en
andere vetplanten wachten op U.

Vraag mijn GRATIS sortimentslijst aan.

Rotterdamseweg 88
3332 AK Zwijndrecht
Tel. 078-124200/010-4420776

Geopend van 30 maart tot 1 november op zaterdag van 10 en 3 uur. Verder op afspraak.

BLADKAKTUS

Binnenlandse en buitenlandse
boeken steeds voorradig.
Wij bestellen graag voor U.

Vraag onze Bladkaktus, een lijst
met succulente literatuur aan.

NATUUR & BOEK
Bankastraat 10
2585 EN 's-Gravenhage
Tel. 070-3505648

CACTUSKWEKERIJ

Special Plants

H. de Vries, Folgeralaan 2B
Drachten, tel. 05120-20699

Kas open:

di. t/m vrij. van 9.00-18.00 uur
zaterdag van 9.00-17.00 uur
maandag van 13.00-18.00 uur

HET IS WEER VOORJAAR!

Onze presentatie is sterk uitgebreid. Kom eens kijken.
Bijzondere tuinplanten, alpenplanten. Fraai natuursteen.
Groot sortiment. Nieuw: onze vijverdemonstratietuin.
En natuurlijk staat ons succulentarium vanaf april in bloei!

Bloemen- en plantentuin

VAN DONKELAAR

Werkendam

Laantje 1

Tel. 01835-1430

Giro 150983

HOVENS cactuskwekerij

Markt 10, 5983 NR LOTTUM Holl.
Telefoon 04763-1693 - Fax 1641

Openingstijden:

Dinsdag t/m vrijdag: 9.00-12.00 uur
13.00-17.00 uur
Zaterdag: 9.00-12.00 uur
13.00-16.00 uur

Onze rijke sortering en bloemkleurschakering.
Herbeleef met ons dit ontwakende plantenleven.

*Cactuslove is in the air...
Where? Overhere!*

SUCCULENTA OP WEG NAAR DE FLORIADÉ 1992!

floriadé
DEN HAAG-ZOETERMEER 1992
H O L L A N D

We schrijven deze stukjes altijd op het nippertje, Rob de Groot slijt zijn schoenzolen met vergeefse tochten naar de brievenbus om te zien of onze bijdrage wel op tijd zal zijn. Deze maal hadden we de vroege zomer in de tweede week van april als excuus.

Ondanks dit voorproefje op wat hopelijk een prachtige zomer gaat worden, krijg ik nu bij het schrijven bijna een herfstachtig gevoel. Als herfstbladeren zo snel vallen de kalenderblaadjes, de tijd vliegt, over nog geen elf maanden zal de koningin op 10 april 1992 de Floriade openen. Er moet nog zo veel werk gedaan worden, we hebben fraaie plannen gemaakt, maar het zal in hoge mate van u aller inzet afhangen wat daarvan ook uitgevoerd zal kunnen worden. We zouden zo graag iets van ons enthousiasme aan u willen overdragen, zodat iedere afdeling en ieder individueel lid van Succulenta straks vol trots zal kunnen zeggen: Wat een prachtig resultaat hebben we samen bereikt! Overigens, van de Afd. Noord Limburg vernemen we dat zij volgend jaar een dagtocht naar de Floriade zullen gaan maken. Een prima idee om ook in uw afdeling bij de planning van het jaarprogramma 1992 te betrekken.

In de maartafl levering hebben we u een hele lijst van wensen voorgeschoteld, er is ontzettend veel divers materiaal nodig om de prachtige show op te bouwen die we ons voorstellen. Bekijkt u die lijst nog eens, praat er over in de Afdelingen en laat ons weten waar we op zullen kunnen rekenen. Dit is zeer belangrijk, geef dergelijke berichten door aan de bekende adressen (zie hieronder), onverschillig of u financiële steun, materialen, planten of mankracht kunt aanbieden. Soms lezen we in Afdelingsbladen dat er dit of dat geregeld is, maar wij hebben daar dan nog niets van gehoord. Houdt ons s.v.p. zo goed mogelijk op de hoogte.

Van de Afdeling Eindhoven vernamen we dat zij boeken gaan verkopen, opbrengst voor onze Floriade-kas. Bekijkt wat uw afdeling kan doen, een speciale plantenverkoop zou een mogelijkheid zijn. De Afdeling Gouda heeft al enige malen de opbrengst van een op de bijeenkomst gehouden inzameling overgemaakt. Waar blijven de andere? Denk er als organiserende afdeling aan om bij Beurzen en andere evenementen onder bezoekers en deelnemers een dergelijke inzameling te houden.

Een praktische tip voor mensen die tentoonstellingsplanten willen en kunnen leveren. Denk er aan dat de planten duidelijk gemerkt worden met de naam van de eigenaar, niet alleen maar een etiket erbij steken dat verloren zou kunnen gaan, maar met bestendige verf op de pot. Zorg er ook voor om tijds verpakkingsmateriaal voor de planten te verzamelen, massa's oude kranten en kartonnen dozen in allerlei maten. Een cactus die een reis gaat maken moet beter verpakt worden dan een bosje bloemen van de markt.

Nico zoekt, naast alle cactussen van A tot Z waar we vorige maand al om vroegen, iemand die een groot exemplaar van Pereskia of dergelijke ter beschikking wil stellen. Voor de sfeer hebben we enkele oude stallantarens nodig. Om dakpannen te suggereren zoeken we een partijtje plastic golfplaten met een grote golf. Die worden dan verzaagd en in steenkleur geverfd. Heeft er iemand relaties met een verf fabriek of schildersbedrijf die ons aan goedkope, liefst gratis, verf kunnen helpen?

We herhalen tot slot nog eens het belangrijkste. We zijn er van overtuigd dat we een schitterende show op kunnen bouwen. In hoeverre we onze plannen ook kunnen uitvoeren hangt af van de steun die de Succulenta Werkgroep Floriade van de totale vereniging zal krijgen. Wij willen hard werken, maar uw hulp is beslissend!

Belangrijke kontaktpunten:

Postgiro 680596 tnv. Penningmeester Succulenta te Volkel staat open! Vermeld op uw overschrijving: Floriade '92.

Nico Uittenbroek, (01829)4068 na 18 uur, voor alle zaken betreffend materiaal en planten.

Succulenta Werkgroep Floriade (SWF), Cronestein 17, 2804 EK Gouda voor alle andere bijzonderheden.

Wordt vervolgd

Herman Busser, Plesmanplein 52, 2805 AC GOUDA (01820)29135

VRAAG EN AANBOD

Opgaven voor het juli-augustus-nummer moeten vóór 15 juni bij mevr. **J. Smit-Reesink, P.W.A. laan 104, 6721 AE Bennekom** zijn. Leden van Succulenta mogen per jaar éénmaal gratis een advertentie van **max. 6 regels** zetten in deze rubriek. Alleen advertenties de hobby betreffende worden opgenomen.

Te koop: Gevelserre Type "roma" volledig in aluminium. Afm. 2.31 x 3.12 m + 2 dakramen. Aankoopprijs 34000 Bfr. Verkoopprijs n.o.t.k. Te bevr. Hoffmann W., Van Tichelenlei 6, B-2160 Wommelgem, tel. 00.32.3.353.85.62.

Te koop aangeboden: Succ. 1965 t/m 1985 genaaid en gebonden à f 25,- per jaargang. Tevens inbinden en innaaien van uw jaargangen à f 10,-, bedrukken f 5,- per jaargang, excl. porto kosten. J.E.K. Wienese, Schachtstraat 112, 6163 LL Geleen, tel. 0742305. Postgiro 3044 21.

NIEUWE LEDEN

Dijken K.W. van, Semsstraat 35, 9501 GB Stadskanaal.

Kuyvenhoven H., Schuylenburglaan 68, 3571 SK Utrecht.

Veld A. de, Noordmolenstraat 36A, 3035 RK Rotterdam.

Brouckx H., Rue de Moerkerke 20, 01210 Brussel.
Haan A. de, Gouden Leeuw 739, 1103 KR Amsterdam.

Rooij J.P.A. van, Wolfsberg 29, 5721 HR Asten.
Hoebrechts A., Avendorenstraat 44, 03300 Tienen.

Dogger R., Bernhardlaan 76, 1791 XH Den Burg.
Dogger J., Dijkweg 400, 1619 JM Andijk.

Bos J. v.d., Holleweg 12, 6365 BS Schinnen.

Wartenberg A., Zirkoon 16, 5231 KB 's-Hertogenbosch.

Nieuwenhuys B., Zebraspoor 208, 3605 GM Maarsse.

Arkes L., Schuineslootweg 20, 7777 RA Schuinesloot.

Kalee G.M., Uiterwaardenstraat 242/2, 1079 CW Amsterdam.

Laarhoven A., St. Peterlaan 68, 6821 HK Arnhem.

karlheinz uhlig - kakteen

D-7053 KERNEN i.R. (Rommelshausen) bij Stuttgart.
Lilienstrasse 5, Postbus 1107, W.-Duitsland
Kwekerij: Hegnacher Strasse

- * *Meer dan 200 geslachten, meer dan 1000 soorten interessante cactussen en andere succulenten.*
- * *Verzending over de hele wereld.*
- * *Bezoekers en groepen zijn van harte welkom.*
- * *De nieuwe plantenlijst 91/92 ontvangt u op aanvraag tegen een internationale antwoordcoupon.*

Op 8 juni 1991

P
E
N
D
A
G

van 9-15 uur kunt U onze kwekerij met meer dan 8000 m² aan cactussen en succulenten bezichtigen. Tevens zullen er dia-series vertoond worden van cactussen op buitenlandse kwekerijen.

De koffie staat klaar.

UBINK gespecialiseerd in cactussen

Mijnsheren weg 20
1433 AS Kudelstaart bij Aalsmeer
Telefoon 02977-26880

LEZERS VRAGEN

Van de Heer H. Daamen te Roosendaal ontvingen wij een brief vol brandende vragen, waarvan hier een aantal aan de orde zal komen.

In welk boek staat beschreven hoe de evolutie van de andere succulenten in Afrika is verlopen?

Antwoord: In diverse boeken kan men afbeeldingen aantreffen waarop te zien is dat planten uit totaal verschillende families min of meer dezelfde bouw hebben. Zo komen er stamsucculenten voor in de *Cactaceae*, *Euphorbiaceae*, *Compositae*, *Asclepiadaceae*, *Vitaceae* en nog enkele andere families.

Dit verschijnsel, het optreden van een gelijksoortige, parallelle ontwikkeling in de evolutie van verschillende soorten op verschillende plaatsen op deze aarde, noemt men convergentie. Het mechanisme, dat hiertoe leidt is de natuurlijke selectie, in het geval van de succulenten selectie in aanpassingen aan een steeds droger wordende omgeving. In 'The illustrated encyclopedia of Succulents' van Gordon Rowley is een hoofdstuk gewijd aan de evolutie van succulenten.

Helemaal voor zich spreken de beide foto's op pagina's 66 en 67, respectievelijk van een *Opuntia tephrocactoides* en een *Euphorbia caput-medusae*. Convergentie wordt hier op onnavolgbare wijze in beeld gebracht.

Uit mijn *Opuntia* komt soms een wittige pasta. Is dit een soort hars of is dit een aantasting door een insect? De pasta wordt later hard.

Antwoord: Sommige cactussen verliezen bij (kleine) beschadigingen een wit melksap, dat aan de lucht opdroogt.

Ik kreeg te horen, dat cactussen radioactieve straling absorberen. Is dit waar en heeft dit gevolgen voor de plant: bijvoorbeeld cristaatvorming?

Antwoord: Elk organisme krijgt altijd te maken met de zogenaamde achtergrondstraling, een soort natuurlijke radioactiviteit, afkomstig van kosmische straling uit bodem en lucht (radon en thorium), uit voedsel en water.

In de buurt van radioactieve bronnen zoals kerncentrales, of na atoomproeven kan de stralingsdosis vele malen groter worden. Radioactiviteit kan, net als alle ioniserende straling, mutaties veroorzaken, veranderingen in het erfelijk materiaal van een levend organisme. Of er inderdaad mutaties optreden en hoe die zich manifesteren hangt van vele factoren af. Zo is een levende cel vaak in staat de schade tengevolge van een geringe dosis straling te repareren. Ongetwijfeld zullen ook bij cactussen en vetplanten zulke veranderingen kunnen optreden. Of het ontstaan van cristaten daar ook bijhoort meen ik te moeten betwijfelen. Dit is waarschijnlijk (deels?) ook erfelijk bepaald. Lees de artikelen, die over cristaten eerder in ons maandblad verschenen zijn.

Tijdens een televisieprogramma kreeg mijn vriendin te horen, dat cactussen en rozen verre familieleden zijn. Is dit waar?

Antwoord: Een cactus behoort tot de Cactusfamilie (*Cactaceae*). Een roos tot de Rozenfamilie (*Rosaceae*). Zelfs behoren zij tot verschillende Orden: *Caryophyllales* en *Rosales*. Van een nauwe familieband is dus geen sprake. Als vaststaand wordt aangenomen dat de nauwste verwanten van de cactussen moeten worden gezocht in de Karmozijnbesfamilie (*Phytolaccaceae*).

In de natuur gebeurt het wel eens, dat de bloemkleur plotseling verandert. Men

spreekt dan van een albino. Het Zandblauwtje - een Nederlands plantje - heb ik eens als albino gezien. Bestaan er ook albinovormen van cactussen? Of wordt zoiets als een variëteit gezien?

Antwoord: In de eerste plaats lijkt mij de term 'albino' niet van toepassing op een variëteit van een plant, die uitsluitend verschilt door de witte bloem. De bloemkleur wordt veroorzaakt door kleurstoffen, die zich hetzij in plastiden in het celplasma, hetzij opgelost in de vacuole bevinden.

Een plant bezit in zijn erfelijk materiaal (de genen) de informatie, die nodig is om die kleurstof te kunnen maken. Verdwijnt die informatie, bijvoorbeeld door het verlies van of verandering in zo'n gen, dan zal de betreffende bloemkleur niet meer kunnen worden gemaakt en is de bloemkleur wit. Dit komt bij vele planten voor en zal ongetwijfeld ook bij cactussen mogelijk zijn. Veelal wordt zo'n witbloeiende variant als vorm of variëteit beschreven (forma alba). Als er verder geen verschillen zijn, lijkt mij de rang van variëteit te hoog gegrepen. Maar ook daarover kan men van mening verschillen.

Ton Pullen

Mevrouw Heylens uit Denderleeuw heeft een christusdoorn met spatelvormige bladeren en crème bloemen. Haar idee is dat het een kruising is tussen *Euphorbia lophogona* en *Euphorbia milii*. Het bijzondere nu is dat deze plant een takje heeft gevormd met rode bloemen. Gevraagd wordt een mogelijke verklaring.

Antwoord: Dit is helaas niet zo simpel. Ten eerste moet ik uit de bloemkleur opmaken dat de gebruikte *E. milii* er één met gele bloemen moet zijn (bijvoorbeeld var. *tananarive*). Vervolgens is het zo dat alle Euphorbia's van het milii-complex tetraploïd zijn, dus elke eigenschap is vier maal aanwezig. We gaan er nu voor het gemak van uit dat er slechts één gen is voor alle bloemkleuren. Dit lijkt niet erg waarschijnlijk, maar het klopt goed met mijn eigen waarnemingen. Dit ene gen kan dus coderen voor rode, gele, roze of witte bloemkleur. Een plant heeft dan bijvoorbeeld drie maal een gen voor geel en eenmaal voor rood (totaal vier omdat de planten tetraploïd zijn). Dit is in feite het geval met de variëteit *tananarive* (geel-geel-geel-rood). *E. lophogona* is meestal roze tot wit en heeft dan bijvoorbeeld roze-roze-wit-wit. De plant in kwestie heeft dan waarschijnlijk roze-wit-geel-rood, wat resulteert in crème. Als er nu een fout bij de verdeling van de chromosomen optreedt (nondisjunctie) of een opnieuw rangschikken van chromosoom-stukken (mitotische recombinatie) dan kan er de combinatie rood-rood-wit-roze of een andere combinatie met twee maal rood ontstaan. Als deze gebeurtenis in een groeipunt optreedt, zal deze tak rode bloemen hebben en houden.

Ben J.M. Zonneveld

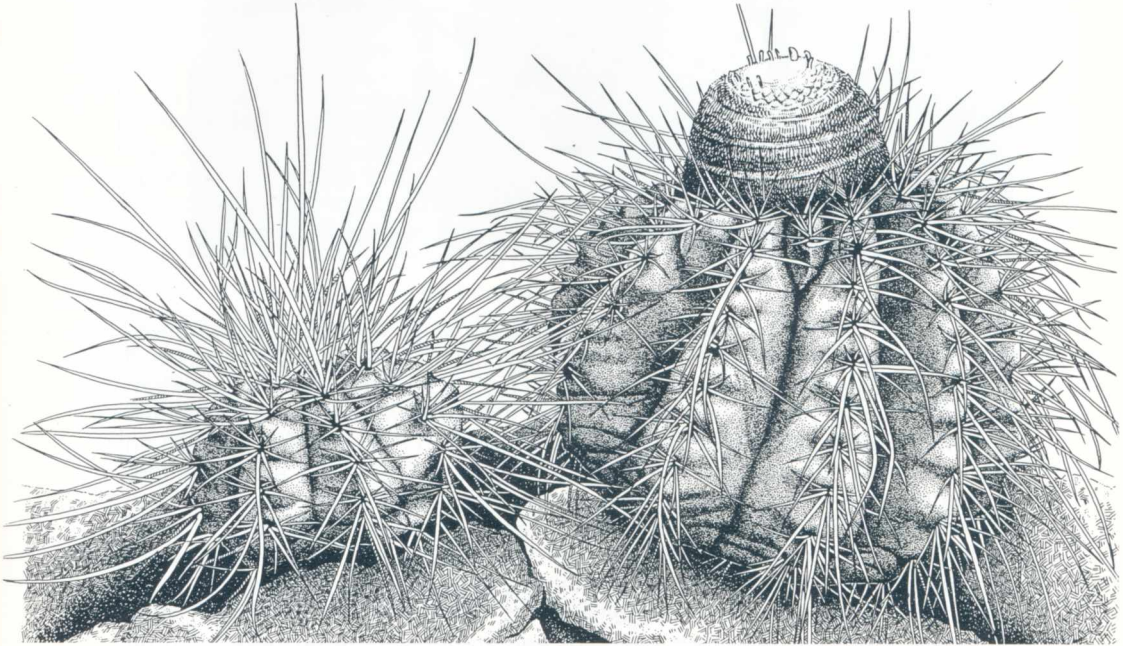
**Lezers die vragen, worden bij ons
niet overgeslagen.**

Zend uw vragen aan de redactieraad.

OP DE GROEIPLAATSEN

BRAZILIË, HET LAND VAN DE CEPHALIUMDRAGERS (IX)

CARLA WOLTERS

Melocactus ernestii

Maandag 28.7.86

Eindelijk, ons vertrek uit Salvador-city is een feit. In alle vroegte, het is dan inmiddels alweer 24 °C, hervatten we onze tocht, maar we waren nog maar net onderweg of we moesten rechtsomkeert maken vanwege vergeten attributen. Toen wachtte ons nog een minder aardige verrassing, door een rekenfoutje moesten we flink op de overnachtingskosten bijbetalen. We waren een beetje ontdaan door dit onaangename voorval.

Na deze tegenvaller maakten we ons uit de voeten richting vliegveld. Het is een waar netwerk van wegen, maar na een paar missers vonden we alsnog de route naar Feira de Santana. We kunnen nu wel stellen dat we langzaam maar zeker onze aftocht richting Rio blazen. Het bordje met de kilometerafstand naar Rio liegt er niet om: meer dan 1500 km voor de boeg! Maar we kunnen het uitsmeren over een kleine week.

Op de eerste de beste standplaats huisden tientallen *Melocactus salvadorensis* 86111. Fraaie gave en symmetrisch gevormde planten die zomaar in het losse zand wortelden (in tegenstelling tot het gros der Melo's). Bij een volgende stop openbaarde zich een rijk bestand aan *Melocactus spec.* 86114 die vaak dubbelkoppige en spruitende planten omvatte. Het landschap veranderde achter de Feira de Santana snel in de bekende caatinga. Ik voelde me weer in mijn element en leefde weer helemaal op.

Melocactus salvadorensis als koopwaar langs de weg!

Het bewolkt broeierige weertype had plaats gemaakt voor een droge sfeer: overdag zinderend heet, 's nachts verkwikkend koel. Langs de weg bood men in de regel heel wat producten aan in sjofole tentjes, van fruit, manden, flessen en flesjes sterke drank van de meest dubieuze samenstelling tot cactussen (*Melocactus salvadorensis*) aan toe! Ze worden losgetrokken, bevuild en ruw gestapeld aangeboden. Als sierplant zullen ze nauwelijks aftrek vinden, bovendien staan ze bij bosjes in het wild, mogelijk worden ze gegeten? Even verderop veehuiden en (zang)vogeltjes in veel te kleine behuizingen.

's Middags ging de groep verder op zoek naar *Melocactus ernestii*. Het werd een haastige trip. Rond 17.00 uur is er feitelijk al zoveel schaduw dat fotograferen zonder flitsen al bijna onmogelijk wordt, althans uit de vrije hand. Juist omstreeks deze tijd zagen we pas kans een standplaats te bezoeken van dit paradepaardje onder de Melo's. We troffen schitterend bedoornde planten aan en ik fotografeerde dat het een lieve lust was. De sensatie van de dag was een kolibrietje dat de Melobloempjes bezocht.

Melocactus ernestii 86115

Vindplaats: Achter Jequié richting Vitória de Conquista.

Biotoop: Klein areaal (deels afgebrand) op de vrij steile hellingen. Het gesteente was begroeid door tal van kleurrijke korstmossen wat op een vochtige atmosfeer duidt. Verder *Opuntia spec.* en weer *Melocactus salvadorensis* 86111 die zowel op de rotsen zelf alsook aan de voet van de heuvel in het zand groeiden, zonder te hybridiseren. Ook een enkele *Arrojadoa penicillata* 86094 gezien met korte middendoorns en een tot nog toe onbekende *Pilosocereus spec.* 86116 die ook wel verderop in het landschap opduikt, maar steeds als eenzame zuil optreedt. Frappant was de waarneming van een watervlugge groenglanzende kolibrie die van Melo tot Melo wipte en zelfs op een bloeiende *Opuntia* afvloog!

Opmerking: Boeiende species vanwege z'n variabele uiterlijk. Differentiatie in bedoorningskleur, -vorm en -afmeting: van geel tot oranje-rood, lange stugge transparante afgebogen bedoorning tot bijna haakdoornig bewapend! Merendeels in bloei, met smalbladige roze bloemkroon geheel uit het cephalium stekend, bloei enkelvoudig of in kranen. Geen zaden. Fraaie, indrukwekkende soort!

Melocactus salvadorensis 86111

Vindplaats: Achter Rio Paraguaçu.

Biotoop: Zanderig vlak perceel met open dorre caatingavegetatie die regelmatig wordt afgegraasd door het vee. Toch blijkt de Melopopulatie hieronder niet te lijden. Massa's planten die zelfs door de autochtonen worden verzameld en in de vele kraampjes langs de hoofdweg bij de vleet in verwaarloosde conditie aan de man worden gebracht. Eveneens komen hier *Cereus jamacaru* 86112, *Arrojadoa penicillata* (meer verscholen in de dichtere caatinga) en *Pilosocereus pentaedrophorus* voor.

Opmerking: Mooie gave planten met stevige om het lichaam aanliggende bedoorning met één omhoog priemende middendoorn. Kleur bleek beige-wit, op latere leeftijd in okerbruine tint verlopend waardoor het lijkt of het twee afzonderlijke soorten betreft. Cephaliums rijkelijk voorzien van orangerode borstels. Vrucht roze-magenta. Geen bloei.

Op weg naar Vitória zagen we de wrakstukken van een botsing tussen een vrachtwagen en een personenauto, die totaal verpletterd was. We passeerden zo vlug mogelijk om dit beeld uit onze gedachten te bannen. Er wordt hier maar aangejakkerd en onverantwoorde manoeuvres uitgehaald zoals inhalen in onoverzichtelijke bochten en op bergruggen zonder voldoende zicht.

We reizen vandaag in één hele ruk door tot Vitória, dat we in de duisternis om 19.00 uur bereiken. Wat een machtig uitzicht, zo onverwacht doemt achter de bergetappe opeens een enorme stad op die op dit late uur flinstert in de straatverlichting. Het eerste hotel dat we aandeden bleek ook het beste (nou ja...) te zijn. Wel een piepklein kamertje waar ternauwernood plaats was om te lopen maar last but not least, wel lekkere zachte bedden.

Kroonstraat 10c, 6019 AS Wesserm

(Wordt vervolgd)

MESEMBRYANTHEMACEAE (LXXI)

FRANS NOLTEE EN ARIE DE GRAAF†

122. *Stomatium* Schwantes

(Het Griekse woord stomatium betekent open mond.)

*Stomatium
Jamesii*

Stomatiums zijn erg gewilde plantjes, zowel door hun gemakkelijke kweekwijze als door hun bloeiwilligheid, maar ook doordat zij uitstekend in de huiskamer voor een zonnig venster kunnen worden gehouden.

Het zijn bossige of zodevormende planten, kleinblijvend en vanuit de basis vertakkend. Ieder takje heeft 4-6 bladeren. De twee bladeren van ieder bladpaar zijn ongelijk van lengte, zoals dat bij vele Mesems voorkomt. De blaadjes zijn dikvezig, kort driehoekig of breed spatelvormig dan wel langwerpig, half cilindervormig aan de basis en min of meer gekield naar de punt toe. De onderkant is bij de punt soms naar voren stekend als een kin. De randen en soms de kin zijn veelal gewapend met enkele korte, brede tandjes. Zelden ongetand. De opperhuid is dof, zacht en bezet met min of meer transparante wratjes. Bladkleur groen of grijsgroen.

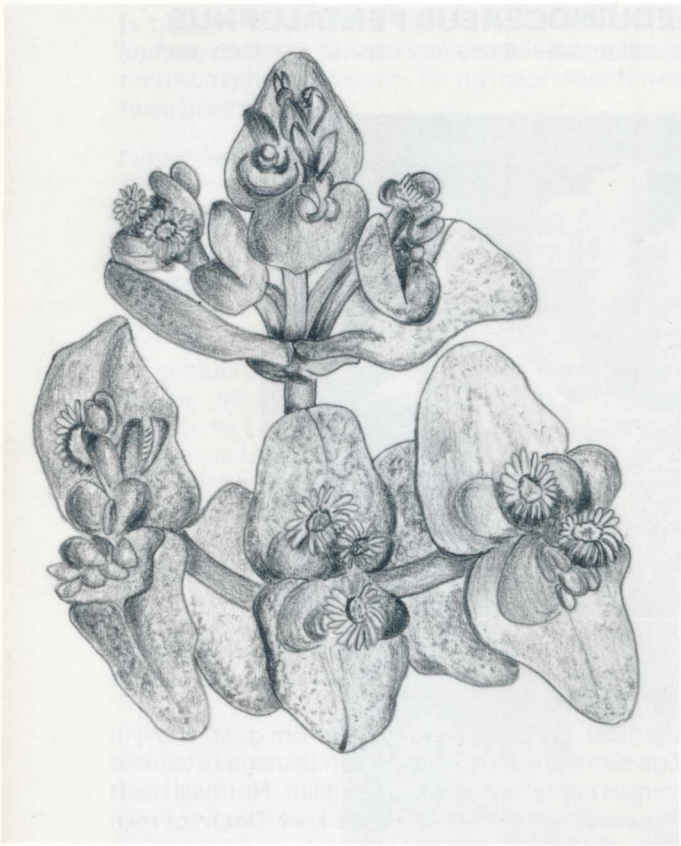
De bloemen zijn zittend of kortgesteeld, overwegend geel van kleur; enkele soorten hebben witachtige of roze bloempjes. Zij ontluiken in de avond en blijven 's nachts open. Alle soorten hebben welriekende bloemen. Ze zetten gemakkelijk zaad en de droge capsules laten los van de plant en vallen op de grond. In de natuur worden ze dikwijls zelfs door zand ondergestoven. Later rollen ze door de wind verder weg en verspreiden de zaden zich over grote afstand.

De behandelingswijze van Stomatiums is erg eenvoudig. Men dient echter met enkele voorwaarden voor een goede kweekwijze rekening te houden. Ze verlangen veel zon, droge lucht en een gruisachtig grondmengsel, bestaande uit drie delen heel grof zand of steensplit, twee delen goede potgrond en één deel korrelige klei. Voorts is het sterk aan te bevelen de grond in de pot af te dekken met een laagje fijn grind om te voorkomen dat de wortelhals te lang nat blijft. Aangezien ze droge lucht prefereren zijn de planten heel goed binnenshuis te kweken op een zonnige vensterbank. *Stomatium* en *Conophytum* zijn welhaast de enige geslachten die voor huiskamercultuur in aanmerking komen.

De allerbeste kweekwijze is evenwel in een platte verwarmde bak, al of niet op poten, waarvan op zonnige dagen de ramen geheel kunnen worden verwijderd. Ook op regendagen de ramen niet geheel sluiten, doch zodanig zetten dat de planten niet nat kunnen regenen. Een enkel regenbuitje doet ze overigens beslist geen kwaad, maar ze moeten niet aanhoudend nat blijven. Bij geopende ramen en zonnig weer kunnen ze volop profiteren van onbemmerde zonneschijn en veel verse lucht. U zult ook bemerken dat de planten in een platte bak veel minder hoeven te worden begoten dan in de kas. Het steeds weer adviseren Mesems in het algemeen te kweken in een platte bak is gelegen in het feit dat wij er zulke verbazend goede resultaten mee bereikt hebben ten opzichte van het kweken in de kas. Hierin heerst altijd, ook al wordt er veel gelucht, een tamelijk bedompte lucht met dikwijls enorme warmtestuwing. Vooral in de hoeken van de kas treedt dit verschijnsel op.

Vermeerdering kan door zaaien en afstekken van takjes geschieden. Het zaad kiemt gemakkelijk en de opkweek van zaailingen levert geen problemen op. Tijdig verspenen is gewenst, zodat de jonge plantjes voldoende gelegenheid krijgen uit te stoelen. Stekjes enige dagen laten drogen en oppotten in een zeer zandig grondmengsel (of zelfs in puur zand). De beworteling gaat uitstekend.

Van het geslacht *Stomatium* zijn 40 soorten bekend, alle stuk voor stuk heel mooie planten.

Synaptophyllum juttae

Tekening A. de Graaf

123. *Synaptophyllum* N.E. Brown

(afgeleid van *synaptos* = knoestig, onderling verbonden en *phyllos* = blad).

De enige soort uit dit geslacht, *Synaptophyllum juttae*, is éénjarig en voor liefhebbers van Mesems van weinig belang.

De plant vertakt zich vanuit de basis met aan de takjes kale, helder purperrode tot vuurrode bladeren, voorzien van glanzende papillen. De bladeren zijn aan de basis met elkaar vergroeid en rond eivormig tot elliptisch van vorm, 2 cm lang en ongeveer 1,5 cm breed. De bloemen zijn kortgesteeld en verschijnen in groepjes van 2-3 stuks. Bloemkleur wit, 6-7 mm in doorsnee. Vermeerdering uitsluitend door zaaien.

De planten dienen 's zomers buiten gekweekt te worden, zoals IJsplantjes. Het verspreidingsgebied ligt bij Lüderitz in Namibië.

124. *Tischleria* Schwantes = *Carruanthus* Schwantes

We vermelden slechts de naam *Tischleria* aangezien deze naam in liefhebberskringen nog steeds veelvuldig gebruikt wordt. Het geslacht is echter synoniem met *Carruanthus*.

(Wordt vervolgd)

EEN WITBLOEIENDE ECHINOCEREUS PENTALOPHUS

JAN ESSERS

Foto's
van de
schrijver

Als de knoppen beginnen uit te lopen en zich openen is het altijd een spannend moment voor iedere liefhebber. Wanneer opent zich de bloem...? En bij de eerste keer ... welke kleur zal er tevoorschijn komen?

Zo ook in mijn kas midden mei 1989. De plant waar het hier om gaat, is mij in 1986 bezorgd door onze huidige secretaris en afkomstig van Bisnaga (Steinfeld BDR) onder de naam *Echinocereus pentalophus* (D.C.) Lemaire. Normaal heeft deze een zalmkleurige tot lichtpaarse bloem met een witte keel. Doch tot mijn verbazing ontsproot een geheel witte bloem, met iets groene buitenste petalen. De diameter bedroeg 12 cm en de bloemlengte was 10 cm. De 14 donkergroene fluweelachtige stempellobben en de donkergele meeldraden schiepen een fel contrast. De bloem was open van 24 tot 28 mei.

De stammen van de plant zijn vijfribbig met vier tot vijf donkerbruine randdoorns, die een lengte hebben van 10 mm. Tevens is er een middendoorn van 15 mm met een beigeachtig bruine kleur.

Ik had wel eens vaker gehoord over een witbloeiende *Echinocereus pentalophus*, doch het bloeien van een wit exemplaar zelf te mogen meemaken was toch een grote verrassing. En nu maar wachten op de volgende mei. Misschien twee bloemen?

Hokkelenbergstraat 8, 6444 AB Brunssum

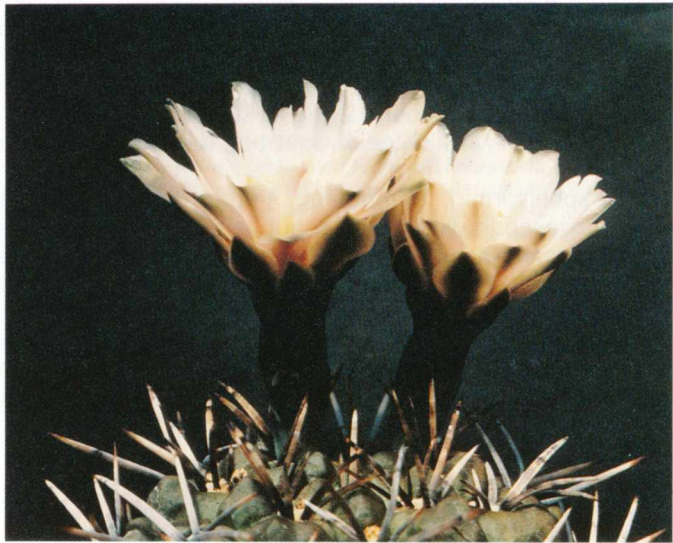
GYMNOCALYCIUM BORTHII

J. LAMBERT

Eind 1984 kreeg ik van Dr. Roberto Kiesling uit Buenos Aires een jonge plant toegestuurd onder de naam *Gymnocalycium gibbosum*. Het interessante was daarbij dat het om een plant uit het wild ging die was verzameld door Dr. Humberto Lagiglia, directeur van het Natuurhistorisch Museum te San Rafael (provincie Mendoza), in de onmiddellijke omgeving van deze stad.

Het plantje werd in mijn kas ondergebracht en kreeg de normale verzorging voor *Gymnocalyciums*. De groei was traag, en pas begin mei 1990, toen de plant een doorsnee van 7 cm en een hoogte van 6,5 cm had bereikt, ging hij uiteindelijk tot bloei over.

Foto van de
schrijver

Nu kwam echter de verrassing: de bloem bleek helemaal geen gibbosum-bloem te zijn! De plant werd dan ook aan een meer nauwkeurig onderzoek onderworpen en zo kwam ik tot het slotsom dat het hier om *Gymnocalycium borthii* ging. Een interessante conclusie, want hiermee is het verspreidingsgebied van deze soort veel verder zuidwaarts uitgebreid dan totnutoe werd vermoed. San Rafael ligt op zo'n 350 km ten zuidwesten van Quines, de vindplaats van het holotype. Een hele afstand, maar voor Gymno's niet zo uitzonderlijk: denk maar aan *G. gibbosum*, *G. schickendantzii*, *G. saglione* en andere. Bovendien zijn de klimatologische en fysische omstandigheden op de twee vindplaatsen wel vergelijkbaar; de plant werd in de Sierra bij Quines gevonden tussen 600 - 800 m hoogte, terwijl San Rafael op 688 m ligt.

Tussen onze plant en de originele beschrijving zijn wel enkele verschillen waar te nemen, die ons inziens echter geenszins de normale variabiliteit binnen een gegeven soort overschrijden en dus geen taxonomische splitsing rechtvaardigen.

We geven een korte beschrijving van ons exemplaar, met tussen haakjes de kenmerken uit de originele beschrijving waar deze verschillen van de waargenomen kenmerken.

Lichaam helder grijsgroen, top afgeplat, met weinig of geen wol. Ribben 11, min of meer golvend, verdeeld in afgeronde zeshoekige knobbels, eerst met sterke kinnen, die later echter afzwakken. Dwarsgroeven over de volle breedte van de ribben. Areolen ovaal, 2-3 x 5 mm, eerst met geelachtig witte (geelachtig grijze) wol bedekt, later verkalend. Randdoorns 5-7, afstaand, recht, buigzaam, vuilgeel met grijze basis. De onderste doorn is het langst, iets afgeplat, tot 25 mm lang. Er is geen middendoorn.

Bloemen bij de top, 50 (43-46) mm lang, doorsnede 55 (48-52) mm. Pericarpelium grijsgroen, gespikkeld berijpt, lang en smal, 8 mm doorsnede. Schubben weinig talrijk, met rozeachtig witte rand, met een klein stekelpuntje (afgerond), eerst breder dan hoog, doch geleidelijk verlengend tot de overgang naar de buitenste bloembladeren. Deze eerst olijfgroen (bruinachtig) met rozeachtige witte randen, daarna rozeachtig wit met groene middenstreep. Binnenste bloembladeren rozeachtig wit met roze middenstreep (wit met roze basis). Buitenste bloembladeren lancetvormig, binnenste bloembladeren spatelvormig (lancetvormig). Hart van de bloem roze. Meeldraden wit, overgaand in groenachtig, uiteindelijk met roze basis (witachtig tot geelachtig met roze basis). Helmknoppen roomkleurig (felgeel). Stijl gelig wit (met groenige basis). Stempel zuiver wit (lichtgeel), met tien lobben, boven de meeldraden uitstekend.

Vrucht spoelvormig, 25 mm lang, 14 mm doorsnede, donker grijsgroen, met weinig rozeachtig witgerande schubben. Zaden van het baldianum-type, met cuticula-resten (doordat wij slechts over één plant beschikten, vond bestuiving plaats met een stuifmeelmengsel van *G. gibbosum* en *G. achirasense*).

Voor zover ik weet, bevindt het holotype van deze soort zich in de botanische tuin te Linz. Mocht iemand in de gelegenheid zijn geweest deze plant(en) nauwkeurig te bestuderen, of beter nog, mochten afstammelingen ervan in cultuur zijn, zou het mij ten zeerste interesseren een beschrijving van deze planten ter vergelijking te mogen raadplegen.

Passendalestraat 84, 8698 Zonnebeke

LITERATUUR

Koop, H. - *Gymnocalycium borthii* - KuaS 27(2):25-27 (1976)

TIJDSCHRIFTEN

Cactus and Succulent Journal (USA), jaargang 61, 1989

Nr. 1. Op de omslag prijkt in de vorm van een waterverfvoorstelling een *Aloe melanacantha* van de hand van de Zuidafrikaanse schilderes Barbara Jeppe. M. Lavis en S. Hammer brengen de nieuwbeschrijving van *Conophytum linderianum*, aangetroffen in de buurt van Spektakelpas, Kaapprovincie. J. Donald tracht de *Sulcorebutia*'s in groepen onder te verdelen (deel 1) en voegt daartoe interessant fotowerk bij. W. Fitz Maurice brengt verslag uit over een kweekmethode van cactussen uit zaad. De cactuskenner George Lindsay geldt als onderwerp voor een artikel van de hand van L. Mitich. Hoe succulenten in de sneeuw in Lesotho het plagen te redden, doet B. Hardgroves (deel 1) uit de doeken. A. Gibson is inmiddels toe aan deel 6 over de systematiek en

evolutie van de subtribus *Stenocereinae*; in deze aflevering worden met name *Stenocactus stellatus* en *Stenocactus treleasei* behandeld. L. Mitich koos de Paramount-hybriden (deel 1) als onderwerp.

Nr. 2. Op de voorzijde staat een zeer fraaie waterverfvoorstelling van G. Marx voorstellende een *Lithops naureenrae*. G.S. Barad opent de reeks artikelen met "De kunstmatige synthese van 'Echidnopsis atlantica'. Het gaat om een hybride tussen het ouderpaar *Tridentea ruschiana* en *Trichocaulon delaetianum*, die eerder als natuurhybride werd aangetroffen. Het ISI-plantenaanbod dat van de Huntington Botanische Tuinen uitgaat wordt uitvoerig besproken. L. Mitich is toe aan deel 2 over de Paramount-hybriden. Veldnotities over een onderzoek naar *Mammillaria*'s in de Arroyo La Virgen zijn van de hand van W.A. Fitz Maurice. Met deel 2 gaat J. Donald verder met zijn onderwerp over specifieke *Sulcorebutia*-populaties. B.J. Hardgreaves vervolgt met deel 2 over succulenten in de sneeuw in Lesotho. Tenslotte vraagt G.S. Barad alle aandacht om hoe dan ook niet mee te werken aan het leegroven van natuurlijke groeiplaatsen.

Nr. 3. De voorplaat toont een waterverfvoorstelling van *Euphorbia decepta*. M. Kimnach vraagt aandacht voor *Rhipsalis boliviana*. A. Gibson is inmiddels toe aan deel zeven over de systematiek en de evolutie van de subtribus *Stenocereinae*, en nu met als ondertitel de *Machaerocerei*. W. Rauh brengt een nieuwbeschrijving van *Euphorbia kondoi*, voorkomend op het eiland Madagascar. R. Moran behandelt uitvoerig *Pachyphytum bracteosum*. S. Hammer doet zulks met *Conophytum angelicae*. J. Donald's artikelenreeks over het geslacht *Sulcorebutia* is reeds toe aan deel drie. R. Moran schrijft een kort artikel over parasiterende planten, met name over succulente maretakken. Voor de amateur speciaal wordt een zestal korte plantportretten gegeven. Tenslotte verhaalt B. Ingram hoe de cactusliefhebberij in Shanghai, China, bedreven wordt.

Nr. 4. De voorplaat toont een waterverfbeelding van *Othonna armania* van de hand van E. Ward-Hilhorst. J. Pilbeam vraagt aandacht voor een aantal onlangs nieuwbeschreven *Mammillaria*-soorten. Nieuwe *Cleistocactus*-cultivars is een onderwerp van R. Mottram. De voorplaatplant *Othonna armania*, een nieuwe dwerg-caudiciforme succulent uit Richtersveld, wordt door E. van Jaarsveld besproken. Het geven van water aan gecultiveerde cactussen wordt behandeld door M. David. G. Rowley schrijft over de eerste tot stand gekomen tweegeslachtelijke cactus-chimaera, welke hij *X Hylocalycium* noemt. Dit nieuwe 'product' - ook wel genoemd een periclinische chimaera - is een kernensamensmelting uit *Hylocereus undatus* en *Gymnocalycium 'hibotan'*. A. Lau is toe aan deel 30 uit zijn Zuidamerikaans logboek. Mesemvruchten worden behandeld door H. Hartmann. S. Hammer behandelt de groeiplaats van *Herreanthus meyeri*. Tenslotte geeft W. Fitz Maurice zijn veldnotities over cactussen gevonden bij San Francisco de la Sierra in de Mexicaanse staat Baja California Sur.

Nr. 5. De voorplaat toont een olievetafbeelding van *Opuntia engelmannii* var. *alta* van Lynette Bright. Steven Hammer vraagt aandacht voor de geslachten *Frithia* en *Fenestraria*. A. Lau is toe aan deel 31 uit zijn Zuidamerikaanse logboek; daarbij gaat het deze keer speciaal om soorten uit de geslachten *Rebutia* en *Parodia*. Over de aanleg en onderhoud van een grote cactustuin weet M. Dunlap alles te vertellen. D. Ferguson geeft zijn herziening voor de U.S.-vertegenwoordigers van de *Echinocereus triglochidiatus*-groep. W. Rauh voert *Peperomia microrhiza* voor het voetlicht, welk artikel rijkelijk met fotomateriaal wordt ondersteund. M. Resetar koos als onderwerp cactussen, vetplanten en andere interessante zaken in de Nevada-woestijn. D. Speirs bekommert zich om de *Opuntia*'s in de Canadese provincie Alberta, waar hij kennelijk rondtoert met een autonummerbord *Opuntia*. W. Fitz Maurice is er in geslaagd de natuurlijke groeiplaats van *Mammillaria bombycina* terug te vinden.

Nr. 6. De voorplaat is ditmaal wel zeer onorthodox: Spike, het dunne neefje van Snoopy, zittend in het hete woestijnzand onder een driearmige cereusachtige cactus; beide opgetuigd met de obligate kerstattributen zoals kerstmuts en dito strikken. En we blijven nog even in die sfeer. Want zo toog C.A. Wujcik met man en vrienden met kerstmis erop uit om cactussen en andere vetplanten in hun natuurlijke omgeving te kunnen bewonderen. En de kerstsfeer houdt maar aan. Want wat dacht de lezer over van levende succulenten gemaakte adventskransen en kerststukjes, compleet en wel met brandende kaarsen! Dit is een bijdrage van T. Calbert die daarin kennelijk een broodwinning ziet. Via A. Lau komen we weer in wat rustiger vaarwateren, want in aflevering 32 van zijn Zuidamerikaans logboek verhaalt hij over de habitats van ondermeer *Helianthocereus tarijensis* en *H. poco*, *Parodia suprema*, *Weingartia fidaiana* en *Blossfeldia liliputana*. W. Fitz Maurice brengt verslag uit over zijn vondst van nieuwe groeiplaatsen van *Mammillaria perezdelarosae*. Het *Opuntia* inamoena-complex voorkomend in Brazilië is een gezamenlijk onderwerp van het duo P. Braun en E. Esteves-Pereira. Ch. Uhl houdt zich bezig met het hybridiseren binnen het geslacht *Echeveria*. Met name komt *E. x sayulensis* daarbij aan de orde. S. Hammer houdt een nieuw gevonden *Conophytum* ten doop, gevonden in het Kamiesgebergte bij Leliefontein, Kaaprovincie; de nieuweling heet *Conophytum rugosum*. I. McDermid doet verslag van een bezoek aan de Cox Arboretum Collection, waarin ondermeer een prachtige cactus- en succulentverzameling is ondergebracht. Tenslotte, V. Lopestri is zeer actief inzake het verzenden van stekken van *Opuntia ficus-indica* naar Ethiopië, om op die manier een bijdrage te leveren aan het oplossen van de voedselproblematiek in het zwaar door honger geteisterde land (terwijl in ons land de boer een premie krijgt van de overheid als hij zijn grond braak laat liggen!).

Theo Neutelings

BOEKBESPREKING

Rob C.H.M. Oudejans. World catalogue of species names published in the tribe Euphorbieae (Euphorbiaceae) with their geographical distribution. 1990. VIII + 444 pp.

Het is bijna onvoorstelbaar dat een werk van een dergelijke omvang en kwaliteit door één persoon in vrije tijd is geproduceerd. Dr. Oudejans heeft in deze meer dan uitstekende catalogus alle bekende soortnamen, inclusief synoniemen, nomina nuda en foutieve spellingen opgesomd van het tribus *Euphorbieae* (*Euphorbiaceae*). De catalogus vermeldt bijna 10.000 namen. Iedere naam gaat vergezeld van een nauwkeurige literatuurverwijzing met jaar van publicatie plus eerste en laatste pagina van de publicatie. Van ieder van de meer dan 2100 erkende soorten zijn gedetailleerde gegevens van de geografische verspreiding opgenomen volgens een driecijferige code. Het werk is onmisbaar voor de serieuze Euphorbialiefhebber en kan worden verkregen via de auteur, van Konijnenburglaan 12, 3925 XB Scherpenzeel, voor ongeveer f 80,- (excl. verzendkosten).

John Helsloot. *Floralia in Nederland in het laatste kwart van de negentiende eeuw*. Publicatie nr. 2 in de reeks Cahiers van het P.J. Meertens-Instituut voor Dialectologie, Volkskunde en Naamkunde van de Koninklijke Academie van Wetenschappen. Amsterdam 1990. 86 pp., 11 illustraties. ISBN 90-70389-24-X. Prijs f 16,50 exclusief verzendkosten.

Dit boekwerk is een wetenschappelijke uitgave, gebaseerd op eerder onderzoek, aangevuld met nieuwe gegevens uit archieven van Floraliaverenigingen en de landelijke tuinbouwbladbladen *Sempervirens* en *Sieboldia* in de periode 1871 tot circa 1900.

In dit historisch overzicht beschrijft de auteur hoe welgestelde kringen in de vorige eeuw 'de arbeidende klasse' hebben aangemoedigd om bloemen en planten te gaan verzorgen en op die manier het peil van haar beschaving te verheffen. De sociale context van deze activiteiten wordt geanalyseerd. Tevens wordt er een resumé gegeven van de verspreiding van Floraliaverenigingen in deze periode, haar doelstellingen en tentoonstellingen.

Het geheel is verlichtigd met elf afbeeldingen van aankondigingen van tentoonstellingen van *Floralia* uit genoemde periode en een verspreidingskaartje van de verenigingen in Nederland. De wetenschappelijke opzet van het werk wordt benadrukt door de zeer uitvoerige tekstverantwoording in de vorm van tekstnoten.

De publicatie is aantrekkelijk voor diegenen die geïnteresseerd zijn in het ontstaan van *Floralia*, haar maatschappelijke achtergronden en het belang van deze verenigingen voor de toenmalige sociale onderlaag.

Ben Groen

INHOUD

Verwarmend - Jan Jaap de Morree	98
Fockea - Aat van Uijen	99
Cultuurervaringen met <i>Parodia's</i> (2) - Willy Verheulpen	101
<i>Rhipsalidopsis rosea</i> var. <i>riograndensis</i> Prestlé - K.H. Prestlé	104
Lezers vragen - Tom Pullen en Ben J.M. Zonneveld	109
Brazilië, het land van de cephaliumdragers (IX) - Carla Wolters	111
Mesembryanthemaceae (LXXI) - Frans Noltee en Arie de Graaf	113
Een witbloeiende <i>Echinocereus pentalophus</i> - Jan Essers	116
<i>Gymnocalycium borthii</i> - J. Lambert	117
Tijdschriften - Theo Neutelings	118
Boekbespreking - Ben Groen	120